

Početna stranica>Vaša prava>Pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša

Pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša

Ako ste žrtva radnje koja je štetna za okoliš ili tek oprezan građanin koji ga želi zaštititi, korisno je znati koja su vaša prava kada se obraćate sudu ili ulažete žalbu jednom od nadležnih tijela, osobito ako ste u inozemstvu. Pri korištenju tih prava možete zatražiti pomoć od nadležnih tijela i organizacija koji vam mogu pomoći praktičnim informacijama. U nekim slučajevima može biti teško znati kako postupiti i kome se obratiti. Ovim informativnim listićem pružen vam je niz korisnih informacija za svaku zemlju Europske unije.

Cilj informativnih listića o pristupu pravnoj zaštiti u pitanjima okoliša je pružanje lako dostupnih pravila o pokretanju postupka za reviziju pred neovisnim sudom ili upravnim tijelom.

Ako naiđete, primjerice, na radnju koja je štetna za okoliš ili vam jednostavno tijekom postupka odlučivanja nisu stavljena na raspolaganje postupovna jamstva (poput pristupa informacijama o okolišu, procjene utjecaja na okoliš ili sudjelovanja javnosti), to možete osporiti pred sudom ili drugim neovisnim pravim tijelom. U takvim je slučajevima korisno poznavati posebna pravila svake države članice o pravima građanina i njihovih skupina u postupku za reviziju.

Prvo, kako bi mogli osporiti upravne aktove, odluke i čak propuste, važno je poznavati pravila kojima se omogućava pristup sudovima, ponekad nazvana „locus standi” ili „stajalište”.

Nadalje, ako ste uspješno uložili žalbu pred sudom, važno je znati da građanini i njihove skupine imaju pravo na određena jamstva koja obuhvaćaju *uvjete za pristup* kada postoji pravo na osporavanje. To znači da se žalbeni postupak mora zaključiti u razumnom roku bez nepotrebnih odgoda i da stranke u postupku ne mogu podmirivati iznimno skupe postupke.

Također je korisno znati da u području okoliša nevladine organizacije koje djeluju u području zaštite okoliša imaju povlašteni status u postupcima za reviziju kao nadzorna tijela te kao posrednici za zaštitu okoliša koji ne može zaštititi samog sebe, s obzirom da „okoliš nema glasa”.

Prilikom utvrđivanja najboljeg pristupa u poduzimanju daljnjih mjera u vezi radnje koja je stvarno ili potencijalno štetna okolišu te koja utječe na, primjerice, zaštićeno područje ili zdravlje građanina, važno je znati da su u određenim slučajevima građaninima koji mogu uložiti žalbu na raspolaganju specijalizirana tijela poput tužitelja ili ombudsmana.

Uz pomoć sljedećih informativnih listića provest ćemo vas kroz najvažnije faze postupaka u pitanjima okoliša u svakoj državi članici te objasniti vaša prava i osnovna pravila kojih se morate pridržavati kako biste ih ostvarili. Ove informacije nisu zamjena za pravno savjetovanje već smjernice.

Za detaljne informacije koje se odnose na određenu zemlju odaberite odgovarajuću zastavu.

Posljednji put ažurirano: 19/02/2019

Stranicu održava Europska komisija. Informacije na ovoj stranici ne odražavaju nužno službeno stajalište Europske komisije. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest koja se odnosi na propise za autorska prava za europske stranice.

Pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša - Hrvatska

Ustavno pravno uređenje

Ustavom Republike Hrvatske je propisano kako su, među ostalim, očuvanje prirode i čovjekova okoliša najviše vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske. Također je propisano da država osigurava uvjete za zdrav okoliš, kako i da je svatko dužan u sklopu svojih ovlasti i djelatnosti, osobitu skrb posvećivati zaštiti zdravlja ljudi, prirode i ljudskog okoliša.

Informiranje o pitanjima zaštite okoliša

Prema Zakonu o zaštiti okoliša („Narodne novine”, broj 80/13, 153/13, 78/15, 12/18 i 118/18) tijelo javne vlasti dužno je osigurati pristup informacijama o okolišu, koje posjeduje i/ili nadzire, u skladu s tim Zakonom i posebnim propisima kojima se uređuje pravo javnosti na pristup informacijama, odnosno Zakonom o pravu na pristup informacijama („Narodne novine”, broj 25/13 i 85/15).

Tijelo javne vlasti dužno je osigurati u okviru svoje nadležnosti redovitu objavu informacija o okolišu putem dostupnih elektroničkih baza podataka ili putem drugih odgovarajućih sredstava informiranja.

Tijela javne vlasti obvezna su bez odgađanja obavijestiti javnost putem sredstava javnog informiranja ili na drugi odgovarajući način u slučajevima neposredne opasnosti za ljudsko zdravlje, materijalna dobra i/ili okoliš, neovisno jesu li te opasnosti uzrokovane ljudskom djelatnošću ili prirodnim pojavama. Svatko je ovlašten podnijeti zahtjev za pristup informacijama o pitanjima okoliša bilo kojem tijelu javne vlasti koje posjeduje informaciju o okolišu, ili na koje se ta informacija odnosi, te dobiti zatraženu informaciju u najkraćem mogućem roku sukladno Zakonu o pravu na pristup informacijama. U određenim slučajevima propisanim Zakonom o zaštiti okoliša, tijelo javne vlasti ovlašteno je rješenjem odbiti zahtjev za pristup informacijama, a protiv kojeg rješenja se može izjaviti žalba Povjereniku za informiranje.

Tijela javne vlasti koja su nadležna za provedbu: strateške procjene, procjene utjecaja zahvata na okoliš, ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš, davanja upute o sadržaju studije o utjecaju zahvata na okoliš, okolišne dozvole i davanja suglasnosti na Politiku sprječavanja velikih nesreća i suglasnost na Izvješće o sigurnosti, te davanja suglasnosti na Sanacijski program, obvezna su informirati javnost o tim postupcima u skladu sa Zakonom o zaštiti okoliša i Uredbom o informiranju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša („Narodne novine”, broj 64/08).

Sudjelovanje javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša

Javnost i zainteresirana javnost moraju, rano, tijekom postupka odlučivanja u pitanjima okoliša na prikladan način, pravodobno i djelotvorno biti obaviještene o svojem pravu sudjelovanja u tim postupcima, te u istim postupcima javnost i zainteresirana javnost imaju pravo iznijeti svoje mišljenje, prijedloge i primjedbe vezano za donošenje odluka odnosno akata tijela javne vlasti.

Pristup pravosuđu

Fizičke i pravne osobe koje u postupcima koji su uređeni Zakonom o zaštiti okoliša i u kojima je predviđeno sudjelovanje zainteresirane javnosti, mogu dokazati vjerojatni pravni interes da im je zbog lokacije zahvata i/ili zbog prirode i utjecaja zahvata narušeno pravo, imaju pravo osporavati upravni akt tijela javne vlasti, te izjaviti žalbu Ministarstvu, odnosno podnijeti tužbu nadležnom sudu, a radi osporavanja zakonitosti akata, radnji ili propusta tijela javne vlasti. Redovni sudovi u Republici Hrvatskoj organizirani su u tri stupnja:

u prvom stupnju sude i odluke donose Općinski sudovi

u drugom stupnju sude Županijski sudovi povodom žalbi izjavljenih protiv odluka Općinskih sudova

u trećem stupnju sudi Vrhovni sud Republike Hrvatske

Pored redovnih sudova, u Republici Hrvatskoj u upravnim stvarima sude i specijalizirani Upravni sudovi koji su organizirani u dva stupnja:

prvostupanjski Upravni sudovi u Zagrebu, Splitu, Rijeci i Osijeku, koji je nadležan za odlučivanje po tužbama podnesenih protiv akata tijela javne vlasti
Visoki Upravni sud sa sjedištem u Zagrebu, koji je nadležan za odlučivanje o žalbama protiv odluka prvostupanjskih upravnih sudova.

Podnošenje prijave inspekciji zaštite okoliša

Svaka fizička i pravna osoba ovlaštena je inspekciji zaštite okoliša podnijeti prijavu u slučaju povreda Zakona kojima se štiti okoliš i podzakonskih propisa, odnosno u slučaju radnje koja je štetna za okoliš.

O utvrđenom činjeničnom stanju po podnesenoj prijavi, inspektor zaštite okoliša je dužan u roku od najviše 30 dana od utvrđenog činjeničnog stanja obavijestiti podnositelja prijave.

U slučaju da se tijekom inspeksijskog nadzora utvrdi da nema povrede Zakona odnosno da nema razloga za daljnje vođenje postupka, podnositelj prijave može zahtijevati o svom trošku daljnje izvođenje dokaza, te se postupak dalje vodi po zahtjevu podnositelja prijave.

Posljednji put ažurirano: 03/06/2019

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.